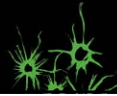

Feedback middels formatief toetsen

Studiedag Mbo Taalacademie
Kim Schildkamp

Contact: k.schildkamp@utwente.nl

Formatief toetsen en feedback

- Waar denkt u aan bij de termen formatief toetsen en feedback?
- Ga naar www.menti.com
- Gebruik de code 13 71 2
- Vul de eerste drie woorden in waar u aan denkt

Deze presentatie

- **Formatief toetsen: Assessment for Learning**
- **Vijf strategieën:**
 1. Leerdoelen en succescriteria
 2. Informatie verzamelen
 - 3. Feedback**
 4. Peer-assessment
 5. Zelf-assessment
- **Video: voorbeelden van technieken in de klas**
- **Reflectie: vragenlijst Assessment for Learning**

UNIVERSITY OF TWENTE.

Formatief toetsen: Assessment for Learning

- **Formatief toetsen: gebruik van assessments om het leren van studenten te sturen (Black & Wiliam, 2009)**
- **Assessment for Learning: proces van continu zoeken naar informatie afkomstig uit assessments, door student en docent, hierop reflecteren en reageren zodat er continu wordt geleerd (ARG, 2002; Klenowski, 2009)**
- **Assessments: informatie over leren van studenten, zoals observaties, toetsen, gesprekken met studenten, huiswerk, presentaties etc.**

UNIVERSITY OF TWENTE.

Assessment for Learning

	Waar werkt de student naar toe?	Waar is de student nu?	Hoe komt de student daar?
Docent	Leerdoelen en succescriteria	Informatie verzamelen (bv. vragen stellen, klassikale discussie)	Feedback
Mede-student		Peer assessment	
student		Self-assessment	

Op basis van Black & Wiliam (2009) 5

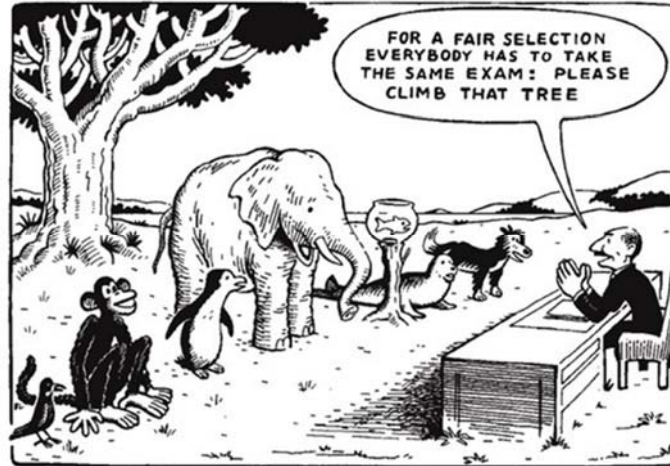

Assessment for Learning

	Waar werkt de student naar toe?	Waar is de student nu?	Hoe komt de student daar?
Docent	Bewijs verzamelen over het leren van studenten en op basis hiervan de dagelijkse lespraktijk aanpassen om tegemoet te komen aan de behoeften van de studenten		
Mede-student			
student			

Op basis van Black & Wiliam (2009) 6

Inzoomen op de strategieën

UNIVERSITY OF TWENTE.

(1) Leerdoelen en succescriteria

- “Starting with the end in mind” (Covey, 1989)
- Leerdoelen: wat we willen dat studenten leren
 - Veel zonder context, want transfer belangrijk
 - Starten met leerdoelen begin les/lessenserie
- Succescriteria: De criteria die we gebruiken om te beoordelen of leeractiviteiten waar studenten aan deelnamen succesvol waren

UNIVERSITY OF TWENTE.

(2) Informatie verzamelen over leren

- Informatie verzamelen over wat een student weet
- Het feit dat je er les over hebt gegeven wil nog niet zeggen dat de student het geleerd heeft
- Verschillende vormen van informatie: discussies in de klas, vragen stellen, toetsen, mondeling, observaties, huiswerk, portfolio etc.
- <https://www.youtube.com/watch?v=PtZ1pmY0VzI>

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Feedback op het niveau van de taak

- Feedback over hoe goed een taak of opdracht is uitgevoerd
 - Juiste en onjuiste antwoorden
 - Meer of andere informatie nodig
 - Iets nog een keer uitleggen
- Voorbeeld: je doel was om te leren hoe je de methode van een onderzoek beschrijft. Je hebt informatie gegeven over de respondenten, de instrumenten en de data analyse. Kijk nog eens naar wat je over de kwaliteit van het onderzoek hebt geschreven. Wat kun je vertellen over de betrouwbaarheid van je studie?

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Feedback op proces niveau

- Feedback gericht op de strategieën die een student nodig heeft voor het uitvoeren van een taak
- Hierbij gaat het bijvoorbeeld om:
 - Strategieën om fouten te ontdekken
 - Leren van fouten
 - De student wijzen op het gebruik van verschillende strategieën
- Voorbeeld: je bent vastgelopen op het formuleren van een goede onderzoeksvraag. Ik denk dat je een andere strategie moet toepassen. Kijk bijvoorbeeld eens naar andere papers en hoe de auteurs van deze papers de onderzoeksvraag hebben geformuleerd.

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Feedback op het niveau van zelfregulatie

- De manier waarop studenten hun leren monitoren, sturen en reguleren
- Feedback en zelf-assessment zijn hierbij heel belangrijk
 - Zelf op zoek gaan naar feedback en deze gebruiken
 - Vertrouwen hebben in het correct kunnen uitvoeren van een taak
 - Hulp vragen wanneer dit nodig is
- Voorbeeld: Je bent er net achter gekomen dat je antwoord fout was. Daar ben je goed achter gekomen. Wat is je volgende stap?

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Feedback op het niveau van de “self”

- Veel gegeven en vaak niet bruikbaar (kan zelfs negatief werken)
- Waardering die de aandacht wegneemt van de taak en vooral gericht is op de student zelf “goed gedaan meid”
 - Geeft geen informatie over de taak zelf
 - Geeft geen informatie over wat er wel en niet goed is gegaan
 - Geeft geen informatie over eventuele vervolgstappen
- Voorbeeld: je bent heel slim

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Verschillende vormen van feedback

- Echter, studenten kunnen feedback
 - Accepteren
 - Aanpassen
 - Afwijzen
- Feedback kan ook negatieve effecten hebben:
 - Studenten ontmoedigen
 - Een negatief effect hebben op zelfvertrouwen
- Laten we inzoomen op de reacties op en effecten van feedback

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Mogelijke reacties feedback (Kluger & DeNisi, 1996)

Feedback	Geeft aan dat doel bereikt is	Geeft aan dat doel niet bereikt is
Reactie		
Verandering gedrag	Minder moeite doen	Meer moeite doen
Verandering doel	Nieuw en hoger doel stellen	Lagere doelen stellen
Doel loslaten	Doel is te makkelijk	Doel is te moeilijk
Feedback verwerpen	Feedback negeren	Feedback negeren

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Effecten feedback

- Hattie & Timperley (2007): Samenvatting 12 meta analyses effecten feedback: 196 studies en 6.972 effectgroottes. Gemiddelde effectgrootte was 0.79 (twee keer zo groot als gemiddeld). Top 5 van grootste invloed op leerprestaties
- Echter, grote variatie in effecten. Kluger en DeNisi (1996) vonden in 131 studies een gemiddelde effect grootte van .41, maar in 38% van de studies negatieve effecten!
- Positief: Niveau van de taak en het proces
- Negatief: Niveau van de "self"

UNIVERSITY OF TWENTE.

(3) Belangrijke aspecten bij feedback

- Feedback moet:
 - Stimuleren tot nadenken (over prestaties en leren)
 - Informatie bevatten over de huidige situatie (waar gaat het goed en niet goed)
 - Informatie bevatten over de gewenste situatie (leerdoelen)
 - Informatie bevatten over hoe te verbeteren en naar de gewenste situatie te komen (niet oplossing geven, studenten zelf tijd/kans geven te verbeteren)

- [SLO filmpje 3.10](#)

UNIVERSITY OF TWENTE.

(4) Peer assessment

- Studenten kunnen van elkaar leren
- Peer feedback: elkaars werk van feedback voorzien, niet om te beoordelen, maar om te verbeteren
- Coöperatief leren: individuele verantwoordelijkheid essentieel
 - Iedere student moet zijn/haar best doen, anders slaagt de groep niet
 - Het moet duidelijk zijn wat iedere student heeft bijgedragen
 - Dit zijn vaardigheden waarin studenten getraind moeten worden, wat zijn leerdoelen, hoe geef je feedback, hoe stel je vragen etc.

UNIVERSITY OF TWENTE.

(5) Self-assessment

- Studenten zijn verantwoordelijk voor hun eigen leren
- Belangrijke factoren:
 - Leeractiviteiten koppelen aan persoonlijke doelen (leerdoelen en succes criteria)
 - Het verbinden van het doen van moeite aan succes (feedback)
 - Studenten hun eigen werk laten plannen (metacognitie)
- https://www.youtube.com/watch?v=UG5iK7TMRuU&list=PLmFr8dtDPc_1lojBbndzkJZZUOIAnflk&index=4
- [Filmpje 3.11 SLO](#)

UNIVERSITY OF TWENTE.

Assessment for Learning in de eigen lespraktijk

- Maak de vragenlijst (mocht u niet lesgeven probeer het dan in te vullen voor een les of lessen die u wel eens gezien of gegeven heeft)
- In groepen van drie/vier: vergelijk en bespreek de antwoorden. Zoom in op de strategie feedback:
 - Wat valt op?
 - Wat gaat goed?
 - Wat is voor verbetering vatbaar?
 - Tips voor verbetering?
 - Deel deze op www.menti.com (log in met 15 40 69)

UNIVERSITY OF TWENTE.

Conclusie

- Aantal strategieën gezien voor Assessment for Learning
- De strategieën werken alleen in samenhang! Voor het geven van feedback heldere leerdoelen nodig en informatie over waar de student nu is.
- Belangrijk dat er aandacht is voor rol van docent **en** student
- Continue cycli van informatie verzamelen over het leren van studenten en het onderwijs hierop aanpassen. Feedback hierbij cruciaal
- Dit kan leiden tot beter onderwijs, leren en betere leerprestaties (Black & Wiliam, 1998; Van der Kleij et al., 2015)

UNIVERSITY OF TWENTE.

Dank voor uw aandacht!

Boek over formatief toetsen: www.toetsrevolutie.nl
Contact: k.schildkamp@utwente.nl

UNIVERSITY OF TWENTE.

Nog vragen, opmerkingen en/of feedback?

Deze presentatie is grotendeels gebaseerd op:

- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), 81-112.
- Kippers, W. B., Schildkamp, K., & Poortman, C. L. (2016, April). The use of formative assessment by teachers in secondary education in the Netherlands. Artikel gepresenteerd op de AERA conferentie, 10 april, Washington D.C., USA.
- Kluger, A. N., & DeNisi, A. (1996). The effects of feedback interventions on performance: a historical review, a meta-analysis, and a preliminary feedback intervention theory. *Psychological bulletin*, 119(2), 254.
- Schildkamp, K., Van der Kleij, F.M., Heitink, M.C., Hoogland, I.L., Kippers, W.B., Dijkstra, A., & Veldkamp, B. (2014). *Voorwaarden voor effectieve formatieve toetsing, een praktische review*. Review Studie uitgevoerd in opdracht van en gesubsidieerd door NRO
- Van der Kleij, F. M., Vermeulen, J. A., Schildkamp, K., & Eggen, T. J. H. M. (2015). Integrating data-based decision making, assessment for learning and diagnostic testing in formative assessment. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 22, 324–343.
- Wiliam, D., & Leahy, S. (2015). *Embedding formative assessment. Practical techniques for k-12 classrooms*. West Palm Beach: Learning Sciences International.
- Wolterinck, C.L., Kippers, W.B., Schildkamp, K., & Poortman, C.L. (2016, April). Factors influencing the use of formative assessment in the classroom. Artikel gepresenteerd op de AERA conferentie, 9 april, Washington D.C., USA.

UNIVERSITY OF TWENTE.